Atodiad 1

Darpariaethau	**Disgrifiad**	**Darpariaeth Mewn Grym**	**Swyddog Cyfrifol**	**Camau Paratoi / Adnoddau**	**Amserlen**
Rhan 1 Etholiadau	1. Ymestyn yr Etholfraint i oedran 16 i fyny ac hefyd pleidleiswyr tramor cymwys . Dyletswydd i godi ymwybyddiaeth o'r hawl. 2. Hawl i swyddogion Cyngor sefyll etholiad heb ofyn iddynt ymddiswyddo os nad ydynt yn llwyddiannus (eithrir swyddogion mewn swyddi gwleidyddol gyfyngedig) . 3. Hawl i Gyngor ddewis trefn Pleidleisio Mwyafrifol neu STV**.**	Mewn grym	1,2 Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol (Swyddog Monitro) 3. Prif Weithredwr.	1. Gan ddefnyddion arian grant i gyflogi staff rydym wedi datblygu modelau cyfathrebu a hyrwyddo i barhau gyda codi ymwybyddiaeth i'r dyfodol. 2. Mae'r newidiadau yma wedi eu hymgorffori yn y sustemau etholiadol. 3. Mae hyn yn berthnasol i etholiadau 2027 ond mae cyfnod arweiniol petai y Cyngor am ystyried adolygiad.	1 a 2 – parhaol 3. I'w sefydlu
Rhan 2 Pennod 1 Pŵer cymhwysedd cyffredinol i Awdurdodau Lleol	Rhoi pŵer cymhwysedd cyffredinol i Brif Gyngor a rhai Cynghorau Tref a Chymuned Cymwys. Mae Cyngor yn ddibynnol ar hawl statudol i wneud unrhyw weithgaredd. Mae'r ddarpariaeth yma yn rhoi pŵer cyffredinol i weithredu heb ei gyfyngu i swyddogaeth benodol. .	Mewn grym	Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol (Swyddog Monitro)	Nodyn Briffio Adrannau ac Aelodau Cabinet	Cwblhawyd

Rhan 3 Hybu Mynediad at Lywodraeth Leol,	1. Hawl i gynnal cyfarfodydd ffurfiol ar sail "hybrid" a rhithiol ond mae angen mabwysiadu Polisi 2. Rhoi hawl mynediad o bell gan aelodau ar sail statudol 3. Ymgorffori newidiadau i faterion megis cyhoeddi rhaglenni cyfarfodydd ac ymdrin a materion megis cyhoeddi penderfyniadau. 4 Dyletswydd i annog cyfranogiad y cyhoedd mewn materion megis penderfyniadau 5. Gofyn i fabwysiadu Strategaeth Cyfranogiad 6. Gofyn i fabwysiadu Cynllun Deisebau 7 Gosod gofyn statudol i we ddarlledu ystod o gyfarfodydd. 8. Gofyn cyhoeddi Canllawiau i'r Cyfansoddiad	Mewn grym	Pennaeth Cefnogaeth Gorfforaethol 8 - Swyddog Monitro	Cam 1 – 3 wedi eu gweithredu penderfyniad Cyngor a Cabinet Rhagfyr 2021 7 Gwe ddarlledu yn weithredol yn unol a statud. 4 a 5 Strategaeth Cyfranogiad yn cael ei baratoi yn unol a'r amserlen. 6. Cynllun Deisebau cael ei baratoi yn unol a'r amserlen.: 7 Gwe ddarlledu yn weithredol 8. Arweiniad i'r Cyfansoddiad i'w gyhoeddi yn unol a'r amserlen.	4 a 5 Adroddiad Cabinet: 22 Tachwedd Ymgynghori cyhoeddus 8 Rhagfyr – 12 Ionawr Canlyniadau i Cabinet: 14 Chwefror Argymhelliad Cyngor Llawn 2 Mawrth 2023 6. Cabinet: 25 Hydref Argymhelliad Cyngor Llawn: 1 Rhagfyr 2023 8. Arweiniad i'w gyhoeddi erbyn 31 Rhagfyr
Rhan 4 Gweithrediaethau, Aelodau, Swyddogion a Phwyllgorau Awdurdodau Lleol	1. Sefydlu swydd dan y disgrifiad "Prif Weithredwr" ar sail statudol gyda cyfrifoldebau penodol. 2. Caniatáu penodi aelodau fel cynorthwyon Aelodau Cabinet 3. Caniatáu rhannu swyddi aelodau Cabinet 4. Caniatáu rhannu swyddi Cadeiryddion ac Is Gadeiryddion	Mewn grym ac eithrio 4	1. Pennaeth Gwasanaeth Cefnogaeth Gorfforaethol 2,6 Swyddog Monitro	1.Wedi ei weithredu 2-3 Addasiadau Cyfansoddiadol wedi eu cymeradwyo 4.Angen rheoliadau	

	5. Arweinyddion Grwpiau a chyfrifoldeb statudol am ymddygiad eu haelodau 6. Gosod adroddiad Blynyddol Pwyllgor Safonau i'r Cynghorau ar sail statudol.			5.Protocol drafft yn cael ei baratoi mewn ymgynghoriad ag Arweinyddion Grwpiau Gwleidyddol a mabwysiadu gan y pwyllgor Safonau. 6.Pwyllgor Safonau eisoes yn cael ei baratoi a chyflwyno i Cyngor Llawn	5.Pwyllgor Safonau i fabwysiadu Protocol ar 21 Tachwedd
Rhan 5 Cydweithio gan Brif Gynghorau	Pŵer gweinidogion i sefydlu Cyd Bwyllgorau Corfforedig ("CJC's") . Mae'r rhain yn fath newydd o gorff llywodraeth leol. Byddent yn gorfforaethau gyda statws cyfreithiol eu hunain. Sefydlwyd 4 Cyd Bwyllgor Corfforedig gan gynnwys Cyd Bwyllgor Corfforedig Rhanbarth y Gogledd. Mae ganddo swyddogaethau paratoi Cynllun Datblygu Strategol, Cynllun Trafnidiaeth Rhanbarthol a pwerau ynglŷn a llesiant econo0maidd. .	Mewn grym	Mae'r Cyd Bwyllgor Corfforedig wedi ei sefydlu a chymryd cyfrifoldeb am ei waith a rhaglen sefydlu.	Mae aelodau wedi eu briffio ar y rhaglen a'r cynnydd.	
Rhan 6 Perfformiad a Llywodraethu Prif Gynghorau a Dyletswydd Prif Gyngor i adolygu ei berfformiad yn barhaus	1. Sefydlu cysyniad o adroddiad perfformiad blynyddol statudol ac ymgynghori fel rhan o'r broses 2. Apwyntio "Panel" ar gyfer cynnal asesiad perfformiad Cyngor - 3. Angen am osod Amcanion Gwella (Gwerth Gorau) yn cael ei ddileu 4. Gofyn fod i 1/3 aelodau y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu fod yn aelodau lleyg gan gynnwys y Cadeirydd - 5. Sefydlu ac enwi Pwyllgor _Llywodraethu ac Archwilio bellach yn statudol 6. Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn mabwysiadu swyddogaeth trosolwg trefniadau cwynion	Mewn grym	Pennaeth Gwasanaeth Cefnogaeth Gorfforaethol o ran y trefniadau perfformiad Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol (Swyddog Monitro) i weithredu newidiadau Cyfansoddiad 4, 5 a 6.	Mae'r mater wedi ei weithredu ac ymgorffori yn nhrefniadau perfformiad a chyfansoddiad y Cyngor.	

Rhan 7 – Uno ac Ailstrwythuro Prif Ardaloedd	Sefydlu fframwaith ar gyfer proses uno cynghorau pe fyddai cynllun o'r fath yn dod ymlaen.	Mewn grym	Prif Weithredwr	Briffio Cyng. a Cab fel rhan o ymwybyddiaeth er gwybodaeth	Eisoes wedi digwydd
Rhan 8 – Cyllid Llywodraeth Leol	1. Pwerau i fynnu gwybodaeth yn ymwneud â hereditamentau, gwybodaeth sy'n berthnasol wrth benderfynu a yw person yn atebol i dalu trethi annomestig, 2, Tynnu ymaith y pŵer i ddarparu ar gyfer Carcharu Dyledwyr y Dreth Gyngor sydd yn ymgorffori mewn Deddf yr hyn sydd eisoes yn weithredol drwy Reoliadau.	Mewn Grym	Pennaeth Cyllid	Briffio Cyng. a Cab fel rhan o ymwybyddiaeth er gwybodaeth	Eisoes ar waith
Rhan 9 – Amrywiol	1. Rhoi statws gwarchodaeth prif swyddog statudol i'r Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd. 2. Diddymu y rhwystr ar Swyddog Monitro rhag bod yn Bennaeth Gwasanaethau Democrataidd. 3. Darpariaethau ynglŷn ag uno a dad-uno Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus.	Mewn grym	Pennaeth Cefnogaeth Gorfforaethol Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol (Swyddog Monitro) i wneud addasiadau mandadol ir' Cyfansoddiad.	Mewn grym ac wedi ei nodi	